

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0224U032184

Державний реєстраційний номер: 0123U100597

Відкрита

Дата реєстрації: 08-08-2024

1. Етапи виконання

Номер етапу: 1

Назва етапу: Дослідити клінічний поліморфізм ГПР у дітей та підлітків, що постраждали від війни, їх причинно-наслідковий зв'язок з руйнівною, суїцидальною та самоушкожуючою поведінкою

Початок етапу: 01-2023

Закінчення етапу: 12-2023

Вид звітного документа: Проміжний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Державна установа «Інститут судової психіатрії Міністерства охорони здоров'я України»

Код ЄДРПОУ/ІПН: 04803492

Підпорядкованість: Міністерство охорони здоров'я України

Адреса: вул. Кирилівська, буд. 103, м. Київ, 04080, Україна

Телефон: 380971321034

E-mail: ndips@ukr.net

WWW: <https://cmhmda.org.ua/>

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Міністерство охорони здоров'я України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 00012925

Адреса: вул. Грушевського 7, м. Київ, 01601, Україна

Підпорядкованість: Кабінет міністрів

Телефон: 380442536194

E-mail: moz@moz.gov.ua

WWW: <https://moz.gov.ua/>

Назва організації: Державна установа «Інститут судової психіатрії Міністерства охорони здоров'я України»

Код ЄДРПОУ/ІПН: 04803492

Адреса: вул. Кирилівська, буд. 103, м. Київ, 04080, Україна

Підпорядкованість: Міністерство охорони здоров'я України

Телефон: 380971321034

E-mail: ndips@ukr.net

WWW: <https://cmhmda.org.ua/>

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 2301020

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 266.620 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Діагностика, терапія та профілактика гострих психічних розладів, самоушкоджуючої та суїцидальної поведінки у дітей та підлітків, що постраждали від війни

Назва роботи (англ)

Diagnosis, therapy and prevention of acute mental disorders, self-harm and suicide behavior in children and adolescents affected by war.

Реферат (укр)

Звіт про НДР: 31 с., 9 табл., 1 мал., 10 джерел. Об'єкт дослідження — діти з гострими психічними розладами, суїцидальною та самоушкоджуючою поведінкою, що постраждали від війни. Мета — підвищити ефективність діагностики, лікування та профілактики ГПР, зумовлених психічною травматизацією, і розробити комплекс заходів для зниження ризику самоушкоджуючої та суїцидальної поведінки у дітей та підлітків, що постраждали від війни. Методи дослідження — клініко-анамнестичний, соціально-демографічний, патопсихологічний, клініко-психопатологічний, психодіагностичний, статистичний. Завдання роботи: 1. Дослідити клінічний поліморфізм ГПР у дітей та підлітків, що постраждали від війни, їх причинно-наслідковий зв'язок з руйнівною, суїцидальною та самоушкоджуючою поведінкою. 2. Встановити причинно-наслідкові зв'язки ПТСР та КПТСР, ГПР (рекурентної та біполярної депресії, психотичних розладів) у дітей та підлітків, що постраждали від війни, з преморбідними психічними розладами, наявністю та особливостями пережитих травматичних подій. 3. Розробити алгоритми та проаналізувати ефективність диференційованого застосування невідкладної психіатричної та психологічної допомоги дітям з ГПР, руйнівною, суїцидальною та самоушкоджуючою поведінкою в умовах обмеженого доступу до спеціалізованих сервісів в постраждалих від війни регіонах та за кордоном. ГОСТРІ ПСИХІЧНІ РОЗЛАДИ, САМОУШКОДЖУЮЧА І СУЇЦИДАЛЬНА ПОВЕДІНКА, ДІТИ, ПІДЛІТКИ

Реферат (англ)

Report on scientific research work: 31 pp., 9 tables, 1 figure, 10 sources. Topic: Diagnosis, therapy and prevention of acute mental disorders, self-harm and suicide behavior in children and adolescents affected by war. The object of the study are children with

acute mental disorders, suicidal and self-injurious caused by war-related trauma. The aim of the study is to increase the efficacy of diagnosis, treatment and prevention of acute mental disorders caused by psychological trauma and to develop a set of measures to reduce the risk of self-harming and suicidal behavior in children and adolescents exposed to war. The research methods are clinical-anamnestic, socio-demographic, pathopsychological, clinical-psychopathological, psychodiagnostic, statistical. Objectives of the study: 1. To investigate the clinical polymorphism of AMD (acute mental disorders) in their causal relationship with destructive, suicidal and self-harming behavior in children and adolescents affected by war. 2. To establish the causal relationship relationships of PTSD and CPTSD (complex PTSD), AMD (acute mental disorders) (recurrent and bipolar depression, psychotic disorders) in children and adolescents affected by the war, with premorbid mental disorders, the presence and characteristics of experienced traumatic events. 3. Develop algorithms and analyze the effectiveness of differentiated application of emergency psychiatric and psychological care to children with AMD, destructive, suicidal and self-harm behavior in conditions of limited access to specialized services in war-affected regions and abroad. Key words: Acute mental disorders, self-harming and suicidal behavior, children, adolescents.

Індекс УДК: 616.89; 615.851, 616.89; 615.851;616.89

Коди тематичних рубрик НТІ: 76.29.52

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Дослідити клінічний поліморфізм ГПР у дітей та підлітків, що постраждали від війни, їх причинно-наслідковий зв'язок з руйнівною, суїцидальною та самоушкоджуючою поведінкою

Назва продукції (англ): To research clinical polymorphism of acute mental disorders in children and adolescents affected by war, and their cause-effect links with destructive suicidal and self-harm behavior.

Очікувані результати: Методи, теорії

Галузь застосування: медицина

Опис продукції (укр): У ході проведеного першого етапу дослідження, нами було проведено валідацію на українській популяції версій міжнародних опитувальників для опікунів дітей про переживання дітьми горя, депресії та тривоги, зумовлених травматизацією. Досліджено клінічний поліморфізм гострих психічних розладів у дітей та підлітків, що постраждали від війни, встановлено причинно-наслідковий зв'язок асоційованих з травматизацією психічних розладів з руйнівною, суїцидальною та самоушкоджуючою поведінкою. Встановлено, що поширеність ПТСР, антисоціальної, руйнівної та самоушкоджуючої поведінки зростала в сформованій репрезентативній виборці протягом 6 – 12 місяців після травматизації. ПТСР та КПТСР у дітей, що постраждали внаслідок військових дій, визначені нами, як фактори ризику суїцидальної та самоушкоджуючої поведінки, коморбідних депресій, тривоги, гіперкінетичних розладів. Ознаки первазивного розвитку, тривожні, депресивні та гіперкінетичні розлади, що передували травматичним подіям, пов'язаним з війною в Україні збільшували у дітей ризик руйнівної та самоушкоджуючої поведінки. Вторинна травматизація після переміщення збільшувала ризик антисоціальної поведінки. Встановлено збільшення чутливості (зменшення резильєнтності) дітей з ПТСР до вторинних травматичних подій, що пояснює відсутність кращення симптомів розладів поведінки протягом часу. 4. Розроблені алгоритми диференційованого застосування невідкладної психіатричної та психологічної допомоги дітям з гострими психічними розладами, ускладненими руйнівною, суїцидальною та самоушкоджуючою поведінкою з урахуванням обмеженого доступу до спеціалізованих сервісів в постраждалих від війни регіонах та за кордоном.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Не впроваджено

Строки впровадження: 01.2023-12.2023

Виробник продукції: Державна установа "Інститут судової психіатрії МОЗ України"

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Права інтелектуальної власності: В Україні

Форми та умови передачі продукції: Навчання персоналу

7. Бібліографічний опис

Thanos Karatzias, Mark Shevlin, Menachem Ben-Ezra, Eoin McElroy, Enya Redican, Maria Louison Vang, Marylene Cloitre, Grace W. K. Ho, Boris Lorberg, Dmytro Martsenkovskiy, Philip Hyland (2023). War exposure, posttraumatic stress disorder, and complex posttraumatic stress disorder among parents living in Ukraine during the Russian war. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 147:276–285; First published: 10 January 2023 DOI: <https://doi.org/10.1111/acps.13529>.

Andrea Danese, Dmytro Martsenkovskiy (2023). Editorial: Measuring and Buffering the Mental Health Impact of the War in Ukraine in Young People. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, Volume 62, Issue 3, March 2023, Pages 294–296, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2022.11.001>

Philip Hyland, Frédérique Vallières, Mark Shevlin, Thanos Karatzias, Menachem Ben-Ezra, Eoin McElroy, Maria Louison Vang, Boris Lorberg, Dmytro Martsenkovskiy (2023). Psychological consequences of war in Ukraine: assessing changes in mental health among Ukrainian parents. *Psychological Medicine*, 1–3. Published online by Cambridge University Press: 05 April 2023 DOI: <https://doi.org/10.1017/S0033291723000818>.

Redican, E., Sachser, C., Pfeiffer, E., Martsenkovskiy, D., Hyland, P., Karatzias, T., & Shevlin, M. (2023). Validation of the Ukrainian caregiver-report version of the Child and Adolescent Trauma Screen (CATS) in children and adolescents in Ukraine. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*. DOI: <https://doi.org/10.1037/tra0001570>

McElroy, E., Hyland, P., Shevlin, M., Karatzias, T., Vallières, F., Ben-Ezra, M., Louison Vang M., Lorberg B., Martsenkovskiy, D. (2023). Change in child mental health during the Ukraine war: evidence from a large sample of parents. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 1–8. Published 08 July 2023, DOI: <https://doi.org/10.1007/s00787-023-02255-z>

Martsenkovskiy, D., Karatzias, T., Hyland, P., Shevlin, M., Ben-Ezra, M., McElroy, E., Redican, E., Vang, M. L., Cloitre, M., Ho, G. W. K., Lorberg, B., & Martsenkovsky, I. (2023, September 25). Parent-Reported Posttraumatic Stress Reactions in Children and Adolescents: Findings From the Mental Health of Parents and Children in Ukraine Study. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*. Advance online publication. <https://dx.doi.org/10.1037/tra0001583>

Ho, G. W. K., Vang, M. L., Martsenkovskiy, D., Karatzias, T., Ben-Ezra, M., McElroy, E., Redican, E., Cloitre, M., Lorberg, B., Hyland, P., & Shevlin, M. (2023). Investigating the latent structure of the International Trauma Questionnaire to assess ICD-11 posttraumatic stress disorder (PTSD) and complex PTSD in an adult civilian sample during the Ukraine war. *Journal of traumatic stress*, 36(4), 820–829. <https://doi.org/10.1002/jts.22943>

Levin, Y., Bachem, R., Hyland, P., Vallières, F., Shevlin, M., Karatzias, T., McElroy, E., Vang, M. L., Lorberg, B., Ben-Ezra, M., & Martsenkovskiy, D. (2023). The association between daily life changes and anxiety among Ukrainians following the Russian invasion. *Psychiatry Research*, 115530. <https://doi.org/10.1016/J.PSYCHRES.2023.115530>

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 31

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Ващенко Олеся Сергіївна

Макаренко Ганна Вячеславівна

Марценковська Інна Іванівна (к. мед. н., с.д.)

Марценковський Дмитро Ігорович (к.мед.н.)

Скрипник Тетяна Олексіївна

Керівник організації:

Шум Сергій Сергійович (к. мед. н.)

Керівники роботи:

Марценковський Ігор Анатолійович (к.мед.н., с.н.с.)

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.